

Tanker gled 50 år tilbage

**Minde-aften om
særfreden i
Horsens i 1945**

*Tekst: Hans J. Ehrhardt
Foto: Povl Klavsén*

HORSENS - Særfreden i Horsens for 50 år siden - få dage før den officielle befrielse den 4. maj om aftenen 1945 - blev i går mindet ved et stort arrangement i Lunden i Horsens.

Netop den 1. maj 1945 oplevede Horsens en overraskende og - viste det sig - forhastet afslutning på krigen. Den tyske kommandant gav efter fra pres fra lokale ledere og trak de tyske patruljer væk fra gaderne, hvorefter danske betjente gik ud.

Kort fred

Freden varede dog kort - nogle timer efter omstødte emsige Gestapo-folk den lokale fred, hvilket glimrende blev illustreret, da Horsens og Omegns Amatørteater i aftes fremførte et uddrag af jubilæumsstykket »Horsens - besat og befriet«.

De lokale aktører gik i aftes på friluftsscenen i Lunden som led i et stort anlagt program, og det gav tilskuerne en fornemmelse af, hvad der skete i Horsens den 1. maj 1945.

Før og efter amatørskuespillerne var der masser af musikalsk underholdning og den kendte krigsspecialitet - al-sang - med Kvindekoret Crescendo, AOF-Koret, Cantica Børne- og Ungdomskor samt Håndværker- og Industriforeningens Sangkor.

Blåserorkestret Nord for Alperne spillede for.

Minde-aftenen om særfreden i Horsens sluttede med befrielsessangen - hvorunder alle tændte et udleveret lys.

En af veteranerne fra dengang - direktør Peter Thurøe Hansen - sagde i en følelsesladet tale, at 1. maj 1945 ville være endt i en katastrofe i Horsens, hvis ikke modstandsfolkene havde pareret ordre og holdt sig i ro.

- Vi havde fået det særlige kodeord »skovrideren har hovedpine«, der over BBC var signalet til aktion. Men heldigvis fik skovrideren aldrig hovedpine, så vi undgik en konfrontation den 1. maj 1945 i Horsens, sagde Peter Thurøe Hansen.

Han var i Odder den 1. maj 1945, da han hørte

rygterne om fred i Horsens - og ilede hjem:

- Der var en fornemmelse af, at det var tæt på, og netop den 1. maj havde vi erfaret, at Hitler var død dagen før, sagde han.

Nyrup

Samme udlægning kom fra statsminister Poul Nyrup Rasmussen, der var hoved-gæst og -taler:

- Begivenheden i Horsens må ses som udtryk for den sitren, der var i befolkningen i disse dage. Alle vidste, at freden måtte komme, men de »pålidelige kilder«, der gav Horsens

meddelelse om kapitulationen, er vist aldrig fundet, indledte en noget hæs Poul Nyrup Rasmussen sit sidste 1. maj-arrangement.

- Horsens blev så at sige befriet to gange, men en god ting kan jo ikke gentages for tit, fortsatte Nyrup, hvorefter han gled over i mere generelle betragtninger om nødvendigheden af at kæmpe mod den vold og undertrykkelse, som naziregimet for 50 år siden var udtryk for.

- Det må aldrig gentage sig. I dag kan vi bidrage til denne proces ved at skabe et gennembrud for sikkerhedspolitikken i det nord-

europæiske, blandt andet ved at gøre Østersøens hav til fredens hav.

- Hvis vi ser tilbage på det sociale topmøde for nylig i København, så var hovedbudskabet herfra det første fundament til en ny verdensorden, der sikrer, at økonomisk vækst og fremgang kommer alle mennesker til gode. Men det forudsætter politisk mod og handlekraft at få virkeliggjort disse visioner, sagde Poul Nyrup.

Han fik dog ikke de sidste ord, for på vej ned fra scenen kom en række politisk aktive unge med voldsomme tilråb:

- Nazister, nazister, skreg en ophidset ung mand, inden han med et håndfast greb fra en ældre herre blev sat på plads.

- Sæt dig ned. Tak. Det blev du faktisk pænere af, lød det fra konferencier Tom Grundahl, da den mest højrostedede »demonstrant« var bragt på plads.

De unge, der altså også ønskede at bruge en minde-aften om krigsårene til at manifestere sig, fik dog ikke forhindret, at de adskillige hundrede deltagere afsluttede det flotte program med Danmarks Befrielsessang, mens alle tændte et lys.

Håndværker & Industriforeningens Kor deltog i går ved markeringen af 50-året for »Særfreden i Horsens« i Lunden. På torsdag kan de atter høres ved forårskoncerten i Håndværkerforeningen. (Foto: Lars Juul)

Forårskoncert i befrielsens tegn

Korsang og brassband-musik på 4. maj-aftenen

HORSENS - Håndværker & Industriforeningens Sangkor og Tonetta Brass Band har torsdag kl. 19.30 forårskoncert i Håndværkerforeningen, Allégade 16.

Aftenen er naturligt nok præget af, at netop den 4. maj er 50-året for Danmarks befrielse.

Musikalsk giver det sig bl.a. udslag i, at »Det haver så nyligen regnet« og »En lærke letted« er valgt som fællessange. Desuden spiller Tonetta Brass Band »Danmarks Frihedssang« og »Prins Jørgens March« - også kendt som »Trum-

pet Voluntary« - der under krigen var kendingsmelodi for de danske udsendelser fra BBC i London.

- Og, siger Henning Nielsen, formand for Håndværker & Industriforeningens Sangkor, vi synger bl.a. soldater-koret fra »Faust«, som med linerne »Våbnene skal gemmes / og sorgerne glemmes« også handler om, at vi ikke mere skal have krig.

Ud over brassband-musikken og kor-sangen er der solosang med to lokale solister, nemlig sopranen Kirsten Boye og barytonen Peer Ødegaard.

Til Red Barnet

En billet til koncerten koster 30 kr. De penge, som på denne led kommer ind, går ubeskåret til Red

Barnets lokalkomité.

De to sidste år har det lokale børnearbejde også fået støtte. Sidste år blev det til 4700 kr.

I år er billetsalget kommet ekstra godt fra start. Sparbank Vest har nemlig købt 100 billetter. De uddeles fra bankens lokaler på Søndergade 13 til lokale pensionister. Det sker efter devisen, at de 100, som kommer først, får de gratis billetter.

I øvrigt er aftenen på mange måder præget af runde tal. Også Red Barnet har i år 50 års jubilæum, og Horsens kom i august 1945 til som den første lokalkomité i provinsen.

Og så kan Tonetta Brass Band i øvrigt fejre sit 25 års jubilæum i år. (ch-r)